

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse:
[Klikk her]

Vår dato:
[Klikk her]

Vår referanse:
[Klikk her]

Vår saksbehandler:
[Klikk her]
22993700/vibeke@elev.no

Høring - forslag til endringer i opplæringslova og friskolelova

Bakgrunn

Elevorganisasjonen viser til høringsbrev av 17. november 2006 fra Kunnskapsdepartementet. Landsstyret i Elevorganisasjonen behandlet denne saken 14. januar 2007, og vil med dette avgi sitt høringssvar.

Innledning

Elevorganisasjonen har tidligere, både i media og politisk, gått imot at fylkeskommune påtvinger elevene bærbare pcer de må betale for selv. Våre argumenter har vært at det er uakseptabelt at elevene må ta regningen for Kunnskapsløftet samt at store økonomiske utgifter for elevene på videregående skole vil bidra til å øke de sosiale ulikhetene.

Digitale læremidler

Elevorganisasjonen har lenge etterlyst en ordning på elevbetalinger i forbindelse med bærbare pcer og ser det derfor som svært positivt at departementet foreslår en endring i lovteksten som medfører at det vil bli umulig for fylkeskommunene å pålegge elevene å kjøpe bærbare pcer.

I Statsbudsjettet for 2007 legges det opp til at gratis læremidler skal innføres fra høsten. I løpet av en treårs periode skal alle elever i videregående opplæring få sine læremidler gratis. Etter en lang kamp er Elevorganisasjonen svært fornøyd med at videregående opplæring endelig er gratis, slik utdanning i Norge bør være. Dessverre er det samtidig flere fylkeskommuner som har sett seg nødt til å innføre obligatorisk kjøp av bærbar pc for alle elever. I noen fylker er den beregnede kostnaden på opp til 14.000 kroner over tre år. Da departementet tolket lovteksten dit hen at fylkeskommunene hadde anledning til å pålegge elevene å kjøpe pcer var det under betingelsen at de totale utgiftene for dette ikke skulle overskride utgiftene elevene hadde for bøker. Når bøker og utstyr gjøres gratis gjennom bevilgninger til fylkeskommunen og et ikke-behovsprøvd stipend, mener Elevorganisasjonen at fylkeskommunene ikke lenger har dekning for å pålegge elevene utgifter. Fra høsten av vil jo bøker og utstyr være gratis.

Fylkeskommunene oppgir grunnferdigheten som omhandler digital kompetanse som grunn for å innføre kravet om obligatoriske bærbare pcer. Elevorganisasjonen mener at digital kompetanse er en svært viktig del av dagens videregående opplæring. For at elevene skal være best mulig rustet til livet etter videregående må de få godt innføring i bruken av digitale verktøy. Likevel mener Elevorganisasjonen at det er uakseptabelt at elevene blir sittende igjen med regningen for en reform som skal styrke deres egen utdanning. Skolen reproducerer i dag sosiale ulikheter. Å legge inn utgifter på flere tusen kroner bidrar *ikke* til å snu denne trenden. Innføring av obligatoriske pcer på elevenes regning i noen fylker vil øke forskjellene fylkene imellom. Med gratis læremidler vil det være nærmest utgiftsfritt å gå på en skole i ett fylke, mens i et annet kan det komme til å koste opp til 14.000 kroner. For en familie med svak økonomi er dette en tung utgift. Dette vil føre til at elever kanskje vil være fristet til å velge utdanningsprogram ut i fra om pcer er et krav.

Den norske skolen skal være gratis. Dette har lenge vært et sterkt og viktig krav i norsk skole. Fordi samfunnet krever at vi skal ta utdanning må den være gratis og like tilgjengelig for alle. Slik blir det ikke om fylkene kan ta store egenbetalinger. Elevene trenger en god digital opplæring, men denne må være på like premisser for alle. Det er skremmende at det hevdes at elevene kun kan få en god opplæring dersom de har tilgang på bærbare pcer. Elevorganisasjonen har tro på lærere og skoleledernes evner til å drive tilpasset opplæring, og dermed finne andre løsninger for å gi elevene den opplæringen de har krav på. Dersom fylkeskommunene ønsker å finansiere bærbare pcer til alle elever, er dette spennende ordning Elevorganisasjonen vil følge med på. Vi avviser imidlertid på det sterkeste at dette er den eneste løsningen for å gi elevene en god innføring i bruk av digitale verktøy.

Elevorganisasjonen ser med bekymring på argumentet som har kommet fra flere fylkeskommuner om at elevene må betale noe for pcene sine, ellers vil de ikke se verdien av disse. Elever i videregående opplæring er mellom 16 og 19 år gamle. Å hevde at elever som snart er i stemmerettslig alder har et så lite begrep om verdier virker lite gjennomtenkt. Mange elever begynner i denne alderen å ta ansvar for egne behov, og får gjerne deltidsjobb for å finansiere eget forbruk. Dersom det er frykt for at elevene skal ødelegge pcene de får, finnes det andre metoder for å dempe skaden. I skolereglementet kan det finnes sanksjoner som for eksempel erstatningskrav. At elever er uansvarlige holder ikke som argument for å la dem betale for egen opplæring.

Det er svært positivt at en ønsker å satse på god opplæring i bruken av digitale verktøy. Likevel står den norske skolen i dag ved et veiskille – skal egenbetalingene i skolen øke, eller skal elevene endelig få like muligheter til utdanning?

Andre egenbetalinger

Mange skoler tar betalinger av elevene for kopier, internettavgifter osv. Dette kalles gjerne papir- eller kopipenger. I dagens lovtekst står det presisert at skolene kan innkreve dette, mens det er fjernet fra forslaget til ny lovtekst. Elevorganisasjonen mener likevel det er viktig å presisere et forbud mot dette i lovteksten. Departementet har nå en gylden mulighet til å lovfeste en videregående opplæring fri for egenbetalinger.

Elevorganisasjonen krever at:

- Pcer blir definert som digitale læremidler og at elevers rett til gratis læremidler lovfestet ytterligere
- Prinsippet om en gratis opplæring stadfestes ved lovforbud mot alle egenbetalinger i skolen

Med vennlig hilsen

Jan Christian Vestre
leder

Vibeke Mohn Herberg
politisk nestleder

